

21. 2. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Radar změnu ústavy nevyžaduje

Profesor Jičínský ve svém příspěvku publikovaném dne 5. února 2007 v Právu uvádí, že si naše vláda ani nepoložila otázku, zda je umístění radarové stanice v rámci systému protiraketové obrany na území České republiky vůbec možné. Prof. Jičínský je toho názoru, že to platná ústava vůbec nepřipouští.

Skóre: 0.84

Název zdroje: Právo

Datum vydání: 21.02.2007

Nadpis: Radar změnu ústavy nevyžaduje

Strana: 6

Pořadí: 5

Mutace: Celostátní

Rubrika: Publicistika

Autor: Vladimír Baláš

Ročník: 17

Číslo: 44

Oblast: Celostátní deníky

Zpracováno: 21.02.2007 06:59

Identifikace: DCPR20070221010025 cz

Klíčová slova: Právu (10x), Ústavě (4x), právní (3x), právním řádem (2x), ústavy (2x), soudů, ústava, advokát, ústavní zákony, ústavní předpisy, mezinárodního práva, ústavou, ústavních, ústavněprávní

Polemika

Profesor Jičínský ve svém příspěvku publikovaném dne 5. února 2007 v Právu uvádí, že si naše vláda ani nepoložila otázku, zda je umístění radarové stanice v rámci systému protiraketové obrany na území České republiky vůbec možné. Prof. Jičínský je toho názoru, že to platná ústava vůbec nepřipouští.

Pro demokratickou diskusi a rozhodování o natolik závažném tématu je nepochybně nutné znát obecný právní rámec. Pokud má prof. Jičínský pravdu, bylo by samozřejmě ještě před podpisem mezinárodní smlouvy s USA nutné změnit právní rámec tak, aby bylo takové rozhodnutí v souladu s právním řádem České republiky. Podle mého názoru však podobná změna nutná není a případné umístění amerického radaru v rozporu se stávajícím právním řádem není.

Profesor Jičínský má jistě pravdu v tom, že v Ústavě ČR není výslovně žádná zmínka o cizích vojenských zařízeních, pouze o pobytu ozbrojených sil jiných států na území ČR. S odkazem na ustanovení čl. 43 ústavy pak dospívá ke kategorickému závěru, že ústava o vojenském zařízení cizí moci nestanoví nic, takže není možné je na území ČR zřídit.

K takto kategorickému závěru lze pouze uvést, že skutečnost, že ústava takovou možnost neuvádí *expressis verbis*, neznamená, že ji nepřipouští *implicitně*. Žádná ústava na světě nepamatuje podrobně na každou otázku, která se může v průběhu existence státu vyskytnout. Z povahy věci

naopak vyplývá, že součástí v parlamentu schválené mezinárodní smlouvy o pobytu ozbrojených sil jiných států nebo státu na území České republiky musí být nutně také určení, kde takováto vojska budou pobývat, případně rozhodnutí, zda mohou v místě svého pobytu instalovat nějaká zařízení, či nikoliv, a za jakých podmínek. Slova "ozbrojené síly" navíc nejspíše nezahrnují jen vojáky beze zbraní, ale ozbrojené síly jako celek, tudíž včetně jejich zbraňových systémů.

Podobně tomu tak také minimálně bylo, pokud se dosud spojenecké armády účastnily vojenských cvičení na našem území. Předpokládám, že cizí vojska budou umístěna ve vojenském prostoru, a všechny otázky spojené s logistickými a organizačními problémy spojenými s jejich pobytem budou řešeny ve spolupráci s ministerstvem obrany. Nikdo jiný než exekutiva k tomu patrně nemá žádné zmocnění.

Na dalším místě svého příspěvku uvádí prof. Jičínský, že ústava připouští účast ČR v obranných systémech mezinárodní organizace, jíž jsme členem, ale "nepředpokládá -a tedy neumožňuje - účast ČR v nějakém bilaterálním obranném svazku."

Se stejnou razancí, s jakou je argumentováno v předchozím odstavci lze namítnout, že uzavření -byť bilaterální - mezinárodní smlouvy spojenecké, mírové nebo jiné politické naše ústava rozhodně nevylučuje. A to za předpokladu, že ji parlament schválí.

Ústava je obecný právní dokument a rozhodně od ní nelze čekat, že bude upravovat celou řadu konkrétních otázek, které se mohou v životě státu objevit. Proto existuje obecně možnost v mezích ústavou stanovených a způsobem v ní uvedeným přijímat rozhodnutí a dotvářet právní rámec tak, aby stát mohl fungovat. Při aplikaci ústavy nelze vycházet ze zásady, že je možné pouze to, co ústava výslovně stanoví. Takový přístup by s největší pravděpodobností vedl ke zhroucení státu.

Ústava uzavření bilaterální obranné smlouvy ani výslovně nepovoluje, ani nezakazuje, a s ohledem na povahu ústavních textů obecně to od ní ani nemůžeme očekávat. Z československé a české ústavněprávní praxe ani z mezinárodního práva rozhodně nevyplývá, že by mezinárodní smlouvy obdobného typu nebylo možno uzavírat. Je ostatně známa řada bilaterálních mezinárodních smluv obranného charakteru, které byly uzavřeny Československou republikou mezi první a druhou světovou válkou, aniž by to ústava výslovně dovoľovala.

V dané otázce se dá rovněž vycházet z možností, které naše ústavní předpisy dávají. Při argumentaci a maiore ad minus lze dospět k závěru, že souhlasí-li parlament s pobytem cizích vojsk na našem území, musí z toho nutně vyplývat, že složka státní moci, v jejíž je to kompetenci, musí mít pravomoc rozhodnout o dalších podmínkách spojených s tímto pobytem. Z pravomoci uzavírat mezinárodní smlouvy a pravomoci dané v této oblasti parlamentu lze dovést, že není třeba vyzývat logické argumenty, ale že je možno zcela odpovědně o věci rozhodnout, aniž by takovémuto rozhodnutí ústavní zákony bránily.

Argumentem, podle kterého tvoří území České republiky nedílný celek, který by byl porušen umístěním vojenského zařízení cizího státu na našem území, snad ani nemá smysl se zabývat. Jen na okraj lze připomenout, že suverenitě státní moci v obdobném rozsahu nepodléhají ani budovy a pozemky zahraničních diplomatických misí a nepodléhala by tomu ani zařízení, na nichž by se souhlasem státu pobývala vojska cizího státu. To ostatně vyplývá z obecného mezinárodního práva a konstantní judikatury národních soudů v dané oblasti.

Nemýlí se tedy profesor Jičínský, když říká, že k umístění cizího vojenského zařízení na území ČR je zapotřebí změny ústavy?

P. S. Na okraj bych chtěl jen zmínit otázky místních referend k případnému umístění radaru.

Vzhledem k tomu, že by radar měl být umístěn ve vojenském prostoru, mělo by se referendum konat patrně na ministerstvu obrany nebo na generálním štábu. Tedy za předpokladu, že zařízení nebude umístěno rovnou na návsi nebo za kostelem nějaké obce.

O autorovi: Vladimír Balaš (Autor je advokát)

